

Công bố báo cáo “Đặc điểm kinh tế nông thôn Việt Nam: Kết quả điều tra hộ gia đình nông thôn năm 2014 tại 12 tỉnh”

Vừa qua, tại Hà Nội, Viện Nghiên cứu Quản lý Kinh tế Trung ương, Viện Khoa học Lao động và Xã hội, Viện Chính sách và Chiến lược phát triển Nông nghiệp, Nông thôn phối hợp tổ chức công bố báo cáo “Đặc điểm kinh tế nông thôn Việt Nam: Kết quả điều tra hộ gia đình nông thôn năm 2014 tại 12 tỉnh”.

Nội dung báo cáo là kết quả điều tra trên quy mô rộng đã được thực hiện 2 năm một lần, bắt đầu từ năm 2002. Trong cuộc điều tra năm 2014 lần này số liệu thống kê được thu thập từ vấn đề tiết kiệm, thu nhập đến các vấn đề như đất đai, di cư của 3.648 hộ gia đình nông thôn ở 12 tỉnh gồm Lào Cai, Lai Châu, Đắk Lắk, Điện Biên, Đắk Nông, Hà Tây (cũ), Phú Thọ, Nghệ An, Quảng Nam, Khánh Hòa, Lâm Đồng và Long An. Báo cáo gồm 10 chương chính.

Hầu hết các đại biểu tham dự đều đồng tình với ý kiến đánh giá rằng, so với nghiên cứu năm 2012, kết quả nghiên cứu năm 2014 đã có nhiều thay đổi. Báo cáo có nhiều điểm mới, phản ánh được thực trạng bức tranh đặc điểm kinh tế hộ gia đình nông thôn Việt Nam trong hai năm qua. Các vấn đề về kinh tế hộ gia đình nông thôn được mô tả khá chi tiết, cụ thể thông qua các bảng số liệu trong báo cáo.

Cùng với việc hồi phục tốc độ tăng trưởng của kinh tế Việt Nam, kinh tế hộ nông thôn tại 12 tỉnh điều tra trong giai đoạn 2012-2014 cũng cho thấy có những thay đổi tiến bộ. Thu nhập và điều kiện sống của người dân nông thôn được cải

thiện. Đa dạng hóa về lương thực, thực phẩm đã tăng lên. Tỷ lệ đói nghèo đã giảm trong hai giai đoạn điều tra, đặc biệt tại những khu vực miền núi. Nhiều chương trình và chính sách phát triển nông thôn đã đạt được những thành tựu quan trọng, nhất là trong việc hỗ trợ người dân tiếp cận tốt hơn tới thị trường đầu vào cũng như thị trường đầu ra của sản phẩm nông nghiệp và phi nông nghiệp. Việc tiếp cận các dịch vụ công như giáo dục, đào tạo nghề, y tế đã có nhiều tiến bộ. Người dân nông thôn đang ngày càng tham gia một cách tích cực hơn vào hoạt động của các mạng lưới xã hội.

Bên cạnh những dấu hiệu tích cực, báo cáo cũng cho thấy bức tranh nông thôn Việt Nam vẫn phải được tiếp tục cải thiện. Khoảng cách chênh lệch trong thu nhập của các hộ nông dân hiện lên rõ ràng, đáng chú ý là thu nhập từ nông nghiệp đang giảm từ 28% xuống còn 18%. Sở dĩ có hiện tượng trên là do vai trò của nông nghiệp đang giảm đi một cách tương đối. Trong khi phúc lợi bình quân ở khu vực nông thôn tiếp tục cải thiện nhờ tăng trưởng kinh tế, thì khu vực khó khăn và các nhóm yếu thế không được hưởng lợi như nhau không chỉ về thu nhập, mà còn về tiếp cận dịch vụ, liên kết thị trường và an ninh lương thực... Đáng chú ý, chỉ số hài lòng về cuộc sống của người dân nông thôn trong đợt điều tra lần này giảm sút so với cuộc điều tra năm 2012. Cụ thể, số người được hỏi cảm thấy hạnh phúc chỉ là 43,9%, giảm 5,2% so với năm 2012. Trong khi đó, số người cảm thấy không hạnh phúc chiếm 56,1%, tăng 6% so với năm 2012.

Bản báo cáo đã cho thấy, bức tranh nông thôn Việt Nam đã có nhiều khởi sắc song vẫn tiềm ẩn những nguy cơ, ở nhiều vùng nông thôn các tệ nạn xã hội vẫn còn rình rập. Do đó, bên cạnh các chính sách về phát triển kinh tế, Nhà nước cần chú trọng hơn nữa tới các vấn đề xã hội để phát triển kinh tế - xã hội bền vững.

MAI LINH

Hội thảo khoa học quốc tế “Đổi mới mô hình hợp tác về khoa học và công nghệ của Việt Nam với các nước SNG trong bối cảnh hội nhập: Cơ hội, thách thức và triển vọng”

Vừa qua tại Hà Nội, Viện Nghiên cứu Châu Âu (Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam) và Trường Đại học Ngoại thương đã phối hợp tổ chức Hội thảo khoa học quốc tế với chủ đề “*Đổi mới mô hình hợp tác về khoa học và công nghệ với các nước SNG trong bối cảnh hội nhập: Cơ hội, thách thức và triển vọng*”. Hội thảo nằm trong khuôn khổ Chương trình trọng điểm cấp Nhà nước KX06.09/11-15 “Nghiên cứu đổi mới và hoàn thiện mô hình hợp tác khoa học và công nghệ giữa Việt Nam với các đối tác truyền thống trong bối cảnh hội nhập quốc tế: Nghiên cứu điển hình về hợp tác Nga, Belarus và Kazakhstan”. Tham gia Hội thảo có nhiều nhà khoa học trong nước và quốc tế, một số đại biểu đến từ một số đại sứ quán các nước SNG tại Việt Nam, cùng nhiều cơ quan thông tấn báo chí. Hội thảo diễn ra trong 2 phiên thảo luận với 8 báo cáo.

Hội thảo nhận định, hợp tác và hội nhập quốc tế về khoa học và công nghệ được Đảng và Nhà nước ta coi là giải pháp để đẩy nhanh tiến trình xây dựng nội lực khoa học và công nghệ, tranh thủ “đi tắt, đón đầu” các công nghệ hiện đại trên thế giới nhằm phát triển kinh tế-xã hội của đất nước. Bên cạnh những đối tác

chiến lược như EU, Mỹ, Nhật Bản thì những đối tác truyền thống của Việt Nam ở SNG mà đại diện là Nga, Belarus và Kazakhstan cũng là những đối tác quan trọng, đặc biệt khi Việt Nam sắp thiết lập khu vực mậu dịch tự do với Liên minh kinh tế Nga-Belarus-Kazakhstan. Những năm qua, hoạt động hợp tác quốc tế về khoa học và công nghệ giữa Việt Nam với Nga và Belarus đã được thúc đẩy mạnh mẽ, với Kazakhstan đã bắt đầu được quan tâm. Tuy nhiên, các mô hình hợp tác còn giản đơn, chưa tạo ra những chuyển biến đột phá, kết quả chưa tương xứng với tiềm năng của các bên. Việc tìm ra mô hình hợp tác khoa học và công nghệ phù hợp với thực tiễn hội nhập sẽ góp phần thúc đẩy và nâng cao hiệu quả của hoạt động hợp tác về khoa học và công nghệ, đưa khoa học và công nghệ trở thành yếu tố đảm bảo tính thực tiễn và tính bền vững của quá trình hội nhập về kinh tế.

Tại Hội thảo, các đại biểu đã tập trung thảo luận về các vấn đề như: Xu hướng hội nhập quốc tế về khoa học và công nghệ, sự cần thiết đẩy mạnh hợp tác khoa học và công nghệ, đổi mới mô hình hợp tác; Lợi thế so sánh và cơ sở tiến hành hợp tác về khoa học và công nghệ với các nước SNG; Hiện trạng hợp tác khoa học và công nghệ của Việt Nam với các nước SNG, những hạn chế còn tồn tại và nguyên nhân; Các nhân tố ảnh hưởng tới hợp tác khoa học và công nghệ với SNG trong những năm tới; Cơ hội, thách thức và triển vọng hợp tác khoa học và công nghệ giữa Việt Nam với các nước SNG trong bối cảnh hội nhập; Đề xuất đổi mới mô hình hợp tác khoa học và công nghệ với các nước SNG;... Các đại biểu cho rằng, gia tăng tiềm lực khoa học và công nghệ, tạo ra các công nghệ mới và ứng dụng vào sản xuất, mở rộng

hợp tác và hội nhập quốc tế là những yếu tố then chốt giúp tăng cường khả năng cạnh tranh của nền kinh tế quốc gia trên thị trường thế giới. Nước nào sở hữu nhiều sản phẩm khoa học và công nghệ hiện đại, nước đó sẽ chiếm ưu thế trên trường quốc tế.

LÊ HỮU

Hội thảo khoa học: Vai trò dư luận xã hội đối với thực thi quyền làm chủ của người dân trong quản lý xã hội

Ngày 27/8/2015, tại Tp. Hồ Chí Minh, Đề tài KX.03.16/11-15 và Viện Nghiên cứu Con người thuộc Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam phối hợp tổ chức Hội thảo “*Vai trò dư luận xã hội đối với thực thi quyền làm chủ của người dân trong quản lý xã hội*”, Hội thảo nằm trong khuôn khổ của Đề tài cấp Nhà nước “Dư luận xã hội về sự biến đổi xã hội trong công cuộc đổi mới”. Tham dự Hội thảo có các nhà khoa học, các chuyên gia đến từ Viện Nghiên cứu Con người, Viện KHXH vùng Nam bộ, Đại học KHXH&NV Tp. Hồ Chí Minh, Đại học Tôn Đức Thắng và Viện nghiên cứu phát triển Tp. Hồ Chí Minh.

Phát biểu khai mạc Hội thảo, PGS.TS. Mai Quỳnh Nam - chủ nhiệm Chương trình KX.03/11-15 nhấn mạnh: Công cuộc đổi mới đất nước mở ra từ Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ VI (1986) đã một lần nữa xác định vai trò to lớn của nhân dân trong lịch sử phát triển xã hội, đó là quan điểm *lấy dân làm gốc*. Sau đó, quy chế dân chủ ở cơ sở được ban hành gắn với phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”. Công cuộc đổi mới đã dẫn đến những biến đổi xã hội sâu sắc, sự biến đổi này diễn ra ở cấu trúc xã hội và sự phân hóa xã hội trong các tầng lớp xã hội. Sự phân hóa này không chỉ trên các quan hệ kinh tế mà ngày càng thể hiện rõ trong đời sống

tinh thần của các tầng lớp dân cư cho thấy những chuyển đổi về giá trị và cách ứng xử của người dân. Thực tế này được phản ánh trong trạng thái của dư luận xã hội. Trong khi đó, dư luận xã hội phản ánh ý kiến của nhân dân về các vấn đề đại diện cho lợi ích xã hội cấp bách, do đó việc nghiên cứu dư luận xã hội ở các quốc gia trên thế giới được coi là hoạt động khoa học tác động đến hệ thống công quyền trong việc đề xuất chính sách. Vì vậy, mục đích của Hội thảo là nhằm làm rõ hơn vai trò của dư luận xã hội đối với thực thi quyền làm chủ của người dân ở nước ta hiện nay.

Các tham luận được trình bày tại Hội thảo tập trung làm rõ các vai trò của dư luận xã hội đối với quyền làm chủ của người dân như: vai trò phản biện xã hội, vai trò tham vấn chính sách, vai trò định hướng, vai trò kiểm soát xã hội và vai trò điều hòa xã hội... Bên cạnh đó, một số sự kiện liên quan đến quyền làm chủ của người dân ở nước ta trong giai đoạn vừa qua cũng được đưa ra thảo luận.

Tại Hội thảo, phần lớn ý kiến của các đại biểu đều cho rằng, người dân có vai trò vừa là động lực, vừa là mục tiêu của phát triển. Người dân có quyền được tham gia vào các quyết định chiến lược và đánh giá tình trạng xã hội trong phát triển, từ đó đề xuất các mục tiêu phát triển. Nước ta đang diễn ra sự biến đổi từ xã hội truyền thống sang xã hội hiện đại. Mục tiêu xây dựng Nhà nước pháp quyền gắn liền với các vấn đề cơ bản của thể chế như: Hiến pháp, sở hữu đất đai, việc thực thi dân chủ, cơ chế thị trường và xã hội dân sự đang thu hút sự quan tâm của dư luận xã hội. Vì vậy, việc phát huy vai trò của dư luận xã hội trong quản lý và điều hành đất nước hiện nay là hết sức cần thiết.

TV.